



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 745/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. S., N., zastúpeného advokátom JUDr. N. K., N., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 201/2011 z 28. novembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2013 doručená sťažnosť Ing. R. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj

práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 201/2011 z 28. novembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti vyplýva, že «Rozsudkom sp. zn. 18 C 83/2007-433 Okresný súd Nitra zamietol žalobu sťažovateľa o určenie, že nájomná zmluva uzatvorená dňa 02. 05. 2005, v znení dodatku č. 1 zo dňa 12. 12. 2005 a dodatku č. 2 zo dňa 27. 11. 2006 na dobu určitú od 2. 5. 2005 do 31. 12. 2055 (správne má byť 31. 12. 2005, pozn.), medzi žalovaným v prvom rade ako prenajímateľom a žalovaným v druhom rade ako nájomcom, predmetom ktorej je nájom nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. Z... zapísaných v LV č... ako parc. č... je neplatná a zaviazal navrhovateľa k náhrade trov konania.

Okresný súd rozsudok v zásade odôvodnil nepreukázaným naliehavým právnym záujmom na podanom návrhu.

Proti uvedenému rozsudku OS Nitra sťažovateľ podal odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že ako účastník konania vedeného správnym orgánom – stavebným úradom podľa jeho názoru má naliehavý právny záujem podať návrh na určenie podľa § 80c OSP ak sa na základe rozhodnutia podľa jeho návrhu domáha vyriešenia predbežnej otázky (platnosti resp. neplatnosti nájomnej zmluvy na ktorej má byť vykonaná stavba) dôležitej pre rozhodnutie správneho orgánu, o ktorej správny orgán nemôže rozhodnúť sám.

V odvolaní poukázal, že predmetom nájmu podľa napadnutej nájomnej zmluvy, na ktorom prenajímateľ, odporca v prvom rade, súhlasil s vykonaním stavby, a na ktorom stavebník, odporca v druhom rade, získal oprávnenie stavbu postaviť, sú aj nehnuteľnosti – parc. č..., ktoré sú t. č. prístupovými komunikáciami k areálu parc. č..., parc. č..., v ktorom na parc. č... sa nachádza budova, ktorej je vlastníkom a v ktorej sídli jeho obchodná spoločnosť, prostredníctvom ktorej podniká. Tieto nehnuteľnosti majú byť zastavané hlavným objektom. Tak isto majú byť zastavané ďalšie parcely a to p. č..., ktoré sa nachádzajú medzi prístupovými komunikáciami a areálom parc. č..., keď parc. č... je prístupovou komunikáciou k nehnuteľnostiam parc. č... Určením nájomnej zmluvy za neplatnú by zaniklo tzv. iné právo žalovaného v druhom rade ako stavebníka k pozemkom, kde má byť vykonaná stavba, t. j. nájomný vzťah uvedený na strane 5 Oznámenia Mesta N. zo dňa

19. 4. 2007, a nedošlo by k obmedzeniu jeho práv k nehnuteľnostiam parc. č... – prístupové komunikácie k parc. č..., k stavbe na parc. č... a k parc. č... – predmetu nájmu.

V priebehu konania preukázal sťažovateľ, že je účastníkom konania, o. i. rozhodnutím stavebného úradu (na č. l. 99 spisu) S 4962/2007-007-Ing. K. zo dňa 30. 5. 2007 (teda vydaným po podaní návrhu OS), kde je uvedený ako účastník konania pod por. č. 8, ako aj ďalšími listinami, ako aj súdnymi rozhodnutiami vydanými v konaniach správneho súdnictva (rozsudok KS Nitra 30 S 68/2007, rozsudok NS SR 2 Sžo 116/2009).

Krajský súd v Nitre sťažnosťou napadnutým rozsudkom odvolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra 18 C 83/2007-433 z 19. apríla 2011 napriek dôvodom rozsudku potvrdil.

Svoje rozhodnutie odôvodnil (na strane 3 rozsudku) tým, že „napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa považuje za správny, a preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, lebo je vo výroku vecne správny. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa obmedzuje v odôvodnení na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia.“».

Sťažovateľ taktiež poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 137/08 z 1. júla 2008, v ktorom je okrem iného uvedené, že „Taká interpretácia a aplikácia ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, ktorá vo svojich dôsledkoch znemožňuje poskytovanie súdnej ochrany postupom podľa tretej, resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku v otázke patriacej do primárnej právomoci všeobecných súdov, je popretím samej podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd ako aj obdobného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Účastník konania má právo na to, aby platnosť sporného občiansko-právneho úkonu posúdil všeobecný súd postupom podľa tretej, resp. štvrtej časti OSP. Na tomto práve nemôže nič zmeniť skutočnosť, že spornú právnu otázku môže ako predbežnú otázku posúdiť aj správny orgán v správnom konaní. A fortiori platia tieto závery za situácie, keď správny orgán konanie prerušil a čakal na rozhodnutie všeobecného súdu o platnosti, resp. neplatnosti spornej zmluvy. Rozhodnutie všeobecného

súdu mohlo výrazne posilniť (resp. vyjasniť) pozíciu účastníka v prebiehajúcom správnom konaní. “.

Podľa názoru sťažovateľa predmetný nález ústavného súdu možno aplikovať vo vzťahu k napadnutému rozsudku, aj keď *„správny orgán konanie, vo veci, v ktorej konal, neprerušil (napriek podanému podnetu) “.*

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ cituje niektoré ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“), zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré podľa jeho názoru bolo a je potrebné zohľadniť pri rozhodovaní v jeho právnej veci.

Okrem iného sťažovateľ upriamuje pozornosť na § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Zb., podľa ktorého konanie pred správnym orgánom ukončené rozhodnutím, ktoré je právoplatné, sa na návrh účastníka obnoví, ak rozhodnutie záviselo od posúdenia predbežnej otázky, o ktorej príslušný orgán rozhodol inak.

Sťažovateľ osobitne zdôrazňuje, že *„v prípade úspechu v konaní pred súdom by do úvahy prechádzala vyššie uvažovaná možnosť obnovy konania podľa § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 71/1967 Zb. alebo na zmenu, prípadne zrušenie rozhodnutia na základe preskúmania rozhodnutia v mimo odvolacom konaní, čo by určite posilnilo postavenie sťažovateľa, ako to predpokladá ÚS SR vo vyššie citovanom odôvodnení a ktorá možnosť sťažovateľovi napadnutým rozhodnutím (a teda aj postupom) súdu mu bola odňatá“.*

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod spis. zn. 25 Co 201/2011-481 porušil základné právo Ing. R. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu Slovenskej republiky spis. zn. 25 Co 201/2011 z 28. novembra 2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Ing. R. S. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia, ktorú je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. N. K. do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre poukazuje na to, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je limitovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

Z toho vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený

skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznameniajú právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ich účelovo chápať tak, že ich naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku najskôr poukázal na obsah odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa, keď uviedol, že *„Navrhovateľ sa návrhom, došlým súdu z 2. 5. 2007, domáhal určenia neplatnosti nájomnej zmluvy, uzavretej medzi oboma odporcami z 2. 5. 2005, v znení dodatkov č. 1 z 12. 12. 2005 a dodatku č. 2 z 27. 11. 2006 vzhľadom na to, že mu bolo doručené oznámenie Mestského úradu Nitra, odbor stavebného poriadku, o začatí konania*

o dodatočnom stavebnom povolení stavby na p. č. 4637/1-4645 k. úz. Z... Považoval za potrebné vyriešiť ako predbežnú otázku, vlastnícke právo odporcu v 1. rade. Predmetom nájmu sú nehnuteľnosti, pôvodne zapísané v PK evidencii ako parc. č... Podľa neho odporca v 1. rade nie je vlastníkom nehnuteľností. Predmetom nájmu sú prístupové komunikácie k areálu p. č..., na ktorých je budova v jeho vlastníctve. Tieto majú byť zastavané. Obaja odporcovia žiadali návrh ako nedôvodný zamietnuť, okrem iného aj pre nedostatok naliehavého právneho záujmu.

Súd prvého stupňa rozsudkom z 19. 4. 2011 č. k. 18 C/83/2007-433 návrh zamietol. Zároveň si vyhradil rozhodnutie o náhrade trov konania na samostatné rozhodnutie, po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že po vykonanom dokazovaní mal za preukázané zápis vlastníckeho práva odporcu v 1. rade na liste vlastníctva č... pre kat. územie Z... k nehnuteľnostiam – parcelám č... Odporca v 1. rade uzavrel dňa 2. 5. 2005 nájomnú zmluvu v znení dodatkov č. 1 a č. 2. Navrhovateľ sa teda domáhal určovacieho návrhu. Vecnú legitímáciu v konaní, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, má predovšetkým ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré ide. Môže to byť aj osoba, ktorá nie je účastníkom vzťahu, avšak iba v tom prípade, ak by vyhovením návrhu došlo k priaznivému dopadu na jej právne postavenie. Navrhovateľ nemal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti nájomnej zmluvy, lebo vyhovením takého návrhu by sa právne postavenie navrhovateľa vôbec nezmenilo. Preto návrh ako nedôvodný zamietol, keď ani vyriešenie predbežnej otázky by právne postavenie navrhovateľa nezmenilo.“.

Následne krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku zhrnul argumenty sťažovateľa uvedené v odvolaní proti rozsudku okresného súdu a stanoviská odporcov v 1. a 2. rade k predmetnému odvolaniu, keď uviedol:

„Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Domáhal sa jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Opätovne poukazoval na právnu úpravu záborového zákona (zákon č. 215/1919 Sb.) tiež zákona č. 142/1947 Sb., reštitučný zákon č. 282/1993 Z. z. Podľa neho došlo k prechodu majetku cirkvi do vlastníctva československého štátu, poukazujúc aj na rozsudok KS v Nitre sp. zn. 29 Co 152/96 a rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 82/98. Naliehavý právny záujem odôvodňoval

skutočnosťou, že predmetom nájmu sú aj nehnuteľnosti – parc. č..., ktoré sú prístupovými komunikáciami k areálu p. č..., pričom na parc. č... stojí budova v jeho vlastníctve, ktorá je aj sídlom jeho obchodnej spoločnosti. Tieto parcely majú byť zastavané hlavným objektom rovnako ako parc. č... Určením neplatnosti nájomnej zmluvy by zaniklo tzv. iné právo odporcu v 2. rade ako stavebníka k pozemkom, kde má stáť stavba, a nedošlo by k obmedzeniu jeho práv k nehnuteľnostiam. Ako účastník správneho konania, vedeného stavebným úradom, má naliehavý právny záujem na vyriešení predbežnej otázky, dôležitej pre rozhodnutia správneho orgánu.

Odporca v 2. rade navrhol rozsudok potvrdiť. Navrhovateľ neoprávnene namieta vlastnícke právo odporcu v 1. rade. Sám navrhovateľ je vlastníkom budovy č. súp..., postavenej na parc. č... Protiprávne užíva pozemky parc. č... Tento nikdy nemal zriadené vecné bremeno – právo prejazdu cez pozemky parc. č.. v jeho prospech. Tieto sú v dlhodobom prenájme v prospech odporcu v 2. rade. Tvrdenia, že tieto pozemky budú zastavané hlavným objektom, sú nepravdivé a v rozpore s projektovou dokumentáciou. Dá sa to overiť z rozhodnutí v stavebnom konaní, ale aj ohliadkou na mieste samom.

Ani minigolfové ihrisko – parc. č..., nemá navrhovateľ v nájme, lebo prenajímateľ – Mesto Nitra listom zo dňa 14. 6. 2006 odstúpil od nájomnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy bolo aj predmetom súdneho konania, pričom v konaní sp. zn. 15 C/202/2006 OS Nitra návrh navrhovateľa na určenie neplatnosti odstúpenia od nájomnej zmluvy zamietol rozsudkom 31. 10. 2007. Krajský súd v Nitre potvrdil tento rozsudok v konaní sp. zn. 9 Co 22/2008 rozsudkom 5. 6. 2008, právoplatne dňa 5. 9. 2008.

Navrhovateľ bol účastníkom všetkých stavebných konaní súvisiacich s pripravovanou výstavbou (vrátane konania na hlavný objekt SP 4962/2007 Ing. K.) a v ňom nevzniesol žiadnu námietku o obavu z obmedzenia prístupovej komunikácie, hoci prebehlo po podaní žalobného návrhu. Navrhovateľ iba tým, že je účastník stavebného konania, nemôže preukázať naliehavý právny záujem na určení tak, ako to vyžaduje § 80 písm. c) OSP. Navrhovateľ sa v skutočnosti nedomáha určenia vlastníckeho práva vo svoj prospech, a ani túto skutočnosť neuvádza. Určenie neplatnosti nájomnej zmluvy medzi 2 samostatnými subjektami nemôže mať priaznivý dôvod na právne postavenie navrhovateľa, nakoľko sa žiadnym spôsobom jeho právne postavenie nezmení. Namieta aj aktívnu legitimáciu navrhovateľa.

Na pojednávaní pred odvolacím súdom odporca v 2. rade okrem dovtedajších písomných stanovísk a ústnych prednesov uviedol, že v bezprostrednom susedstve budovy navrhovateľa sa nachádza obecná komunikácia pre autá. Táto nebude ani zastavaná, lebo podľa dokumentácie nie je k tomu určená. Navrhovateľ vedie viacero sporov s jediným cieľom – zabrániť výstavbe.

Odporca v 1. rade navrhol rozsudok potvrdiť. Areál, v ktorom sa nachádza budova navrhovateľa, je celý oplotený a vedľa neho vedie obecná komunikácia, používaná pre motorové vozidlá aj so svetelnými semaformi. Uplatňuje sa tam jednosmerný pohyb motorových vozidiel. Navrhovateľovi sa nijakým spôsobom nezabraňuje prístupu k jeho prevádzkovej budove.“

V ďalšej časti odôvodnenia namietaného rozsudku krajský súd formuloval svoje vlastné právne závery k námietkam sťažovateľa vyjadreným v odvolaní, uvádzajúc, že:

„Odvolací súd po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, a preto ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, lebo je vo výroku vecne správny.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, a preto sa obmedzuje v odôvodnení na skonštatovanie správnosti dôvodov rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia doplňuje odôvodnenie ďalšími dôvodmi.

Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Navrhovateľ sa domáhal návrhom určenia neplatnosti nájomnej zmluvy zo dňa 2. 5. 2005 s dodatkami, týkajúcich sa odporcov v 1. a 2. rade. Nedomáhal sa určenia svojho práva alebo právneho vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom nájomného vzťahu medzi oboma odporcami.

Citované právne ustanovenie pripúšťa žalobu [§ 80 písm. c) OSP] len za podmienky, že na takomto určení je naliehavý právny záujem. Právny záujem ako podmienka úspešnosti takej žaloby musí byť naliehavý v tom zmysle, že navrhovateľ v danom právnom vzťahu

môže dosiahnuť odstránenie právnej neistoty a ochranu práv a oprávnených záujmov práve navrhovaným určením.

Pozitívne určenie vlastníckeho práva má prednosť pred negatívnym určením (že žalovaný nie je vlastníkom spornej nehnuteľnosti), lebo z negatívneho určenia nevyplýva, kto je skutočným vlastníkom nehnuteľnosti. Také rozhodnutie ani nemôže byť podkladom pre vykonanie zmien v katastri nehnuteľností, lebo by nemohlo vytvoriť podklad pre vyjasnenie právnych vzťahov medzi účastníkmi.

Navrhovateľ tiež nemá naliehavý právny záujem na určení jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pokiaľ výrok rozsudku nebude zaväzovať osoby, ktoré sú ako vlastníci zapísané v katastri nehnuteľností, teda pokiaľ tieto osoby, nie sú účastníkmi konania.

Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom. môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu.

Určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

Existenciu naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe (takou je aj žaloba o neplatnosť nájomnej zmluvy) musí preukázať žalobca.

Odporca v 1. rade je zapísaný ako vlastník sporných nehnuteľností v katastri nehnuteľností (§ 70 ods. 2, § 7 zákona č. 162/1995 Z. z.). Bol teda ako vlastník oprávnený nakladať s predmetom vlastníctva (§ 123 OZ). Medzi navrhovateľom a odporcami nie je žiadny vzťah, a preto ani nemôže existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, medzi ním a odporcami, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia.

Súd prvého stupňa preto správne konštatoval nedostatok naliehavého právneho záujmu navrhovateľa na určení neplatnosti nájomnej zmluvy medzi odporcami v 1. a 2. rade, lebo sa jeho určením právne postavenie navrhovateľa nijako nezmenilo.“

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 25 Co 201/2011 z 28. novembra 2012 (s prihliadnutím na obsah rozsudku súdu prvého

stupňa sp. zn. 18 C/83/2007 z 19. apríla 2011, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky (určenie neplatnosti právneho úkonu – nájomnej zmluvy) nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov [najmä namietaná aplikácia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)], ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Dôvody uvedené v napadnutom rozsudku krajského súdu možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a akceptovateľné. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod obsah právnych noriem aplikovaných v danej veci.

Ťažiskovou námietkou uvedenou v sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že „*Krajský súd v Nitre potvrdzujúcim rozsudkom Okresného súdu Nitra interpretoval a aplikoval ustanovenie § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku v označenej veci tak, že vo svojom dôsledku znemožnil poskytnutie súdnej ochrany postupom podľa tretej, resp. štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku v otázke patriacej do primárnej právomoci všeobecných súdov.*“.

Podľa § 80 písm. c) OSP návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že tzv. určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) OSP [na rozdiel od ostatných typov žalôb uvedených v § 80 písm. a) a b) OSP] má miesto iba za predpokladu, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení existencie alebo neexistencie právneho vzťahu alebo práva. Je preto primárnou povinnosťou všeobecných súdov, aby sa pri rozhodovaní o určovacej žalobe vysporiadali najprv s otázkou existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný.

Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe o plnenie). Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že určovacia žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne ju bez toho, aby sa zaoberal meritom veci (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 241/2008).

Podľa názoru ústavného súdu všeobecné súdy sa v danej veci otázkou existencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľa ako žalobcu na požadovanom určení neplatnosti nájomnej zmluvy ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadali.

Ak teda Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) v posudzovanej veci na základe vykonaného dokazovania v rozsudku okrem iného konštatoval nedostatok naliehavého právneho záujmu sťažovateľa na určení neplatnosti nájomnej zmluvy uzavretej medzi odporcami v 1. a 2. rade, lebo jeho určením by sa právne postavenie sťažovateľa nijako nezmenilo, odvolací súd považoval tento jeho právny záver za správny a v plnom rozsahu sa s ním stotožnil.

Ústavný súd nezistil, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Ústavný súd v takomto prípade nemá dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov tohto súdu. Tvrdenia sťažovateľa preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho rozhodnutia, ktoré skončilo pre neho nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s porušením jeho základných práv

garantovaných ústavou ani porušením práv garantovaných dohovorom. K porušeniu ústavou garantovaných práv totiž nemôže dôjsť takým rozhodnutím príslušného štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc v súlade s platnými právnymi predpismi (m. m. I. ÚS 756/2013, III. ÚS 538/2012).

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu preto ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia dotknutých právnych predpisov [najmä § 80 písm. c) OSP], ktoré boli podstatné pre posúdenie veci, ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval, pričom jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné.

V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatné je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenej.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2013